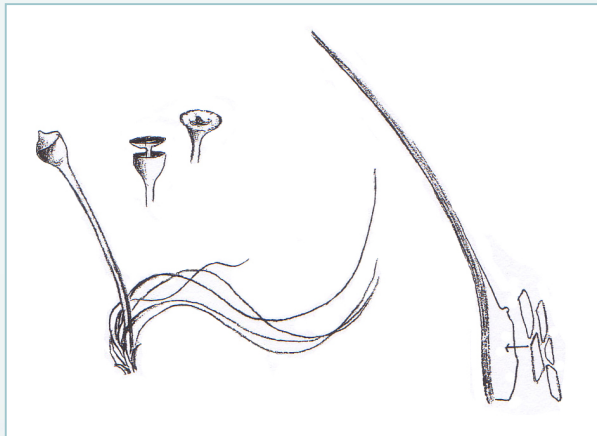

Svepeblygmose *Seligeria carniolica*

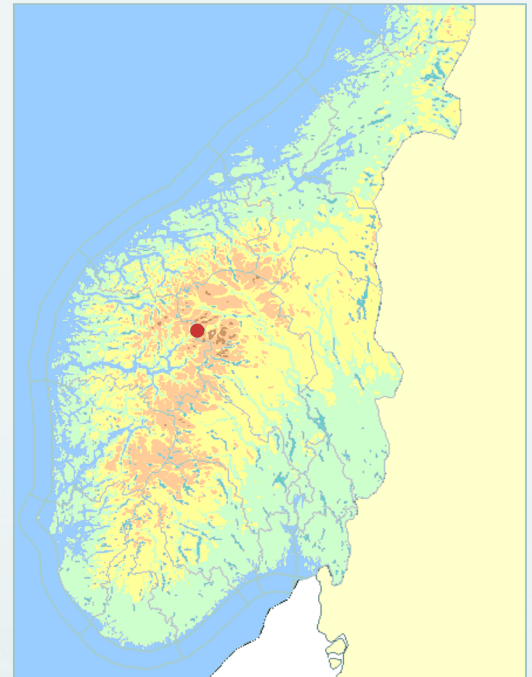
Rødlistet art

faktaark

Svepeblygmose er en liten bladmose som med sine stivt opprette sporofytter og svært lange hunnblader er lett å kjenne igjen. Den vokser i Norge på overrisla kalkstein i bekker, men kan også vokse på overrisla bergvegger. Arten er kjent fra en innsamling i Lom kommune, Oppland. Den er endemisk for Europa og sjelden i hele sin utbredelse. Gjenvoksing langsmed bekker kan være en trussel på lokaliteten i Lom.

Status
Kategori kritisk truet (CR) på Norsk rødliste for arter 2010.

Svepeblygmose er kjent fra en innsamling i Lom kommune, Oppland.

Kjennetegn

Svepeblygmose er en akrokarp bladmose med skudd som bare er noen få mm store. Disse er mørkegrønne til brune. De karakterer en først legger merke til hos denne arten er de brune, opprette og relativt kraftige sporofyttene og de lange piskforma hunnbladene (perichaetial blad) som er bøyd til en side. Hunnbladene består av en kort stengelomfattende basis og en langt utløpende nerve som utgjør omtrent $\frac{3}{4}$ av den totale bladlengden. Sporofytten er opp til 2,5 mm lang og består av en kraftig stilk og et omvendt eggformet til sfærisk sporehus. I tørr tilstand er sporehuset traktformet. Sporene er 20-27 μm i diameter. Det tørre sporehuset kan ligne det en finner hos begerblygmose *S. oelandica*, men hos denne er hunnbladene mye kortere og den utløpende nerven utgjør omtrent halvparten av bladlengden.

Utbredelse

Arten er i Norge kun kjent fra fjellet Høyrokampen i Lom kommune, Oppland hvor den ble funnet i 1978. I Sverige er arten kjent fra noen få lokaliteter på Gotland. Ellers i Europa er den kjent fra England, Skottland, Tyskland, Frankrike, Østerrike, Sveits og i det tidligere Jugoslavia. Arten er endemisk for Europa.

Biologi

Arten virker å være knyttet til overrislet kalkstein. På den ene norske forekomsten angis svepeblygmose fra en eller to steiner i en bekk i beitemark omtrent 900 moh. Den vokste sammen med bl.a. rødmesigmose *Blindia acuta*, svartknoppmose *Catoscopium nigratum* og bergpolstermose *Amphidium mougeotii*. De svenske forekomstene er knyttet til loddrette fuktige kalkberg ved havnivå, hvor den vokser i algematter uten andre moser tilstede.

Bestandsstatus

Eksakt lokalitet for arten på Høyrokampen er ikke kjent. Den ble forsøkt gjenfunnet i 2006, men uten resultat. Vi kan likevel ikke utelukke at arten fremdeles vokser i området og et bredt søk på potensielle lokaliteter bør foretas. Svepeblygmose er kjent fra mindre enn 20 lokaliteter i Europa og den er utgått på noen av disse. Arten er med på den europeiske rødlista for moser.

Med antatt svært begrenset antall forekomster er denne arten utsatt for tilfeldige hendelser. En negativ faktor på den norske lokaliteten kan være gjenvoksing på grunn av opphør av beite.

Referanser

Berg, R.Y., Hassel, K., Haugan, R. og Larsen, B.H. 2007. Botaniske registreringer og vurderinger i Høyrokampen-området. Miljøfaglig Utredning, rapport 2007-10, 55s.

Coker, P. D. 1983. *Seligeria carniolica* (Breidl. & Beck) Nyh. and *S. oelandica* C. Jens. & Med.; two mosses new to Norway. *Lindbergia*. 9: 81-85.

ECCB, European Committee for Conservation of Bryophytes. 1995. Red Data Book of European Bryophytes. Trondheim, Norway.

Nyholm, E. 1987. Illustrated flora of Nordic mosses. Fasc. 1. Fissidentaceae - Seligeriaceae. Nord. Bryol. Soc., Lund.